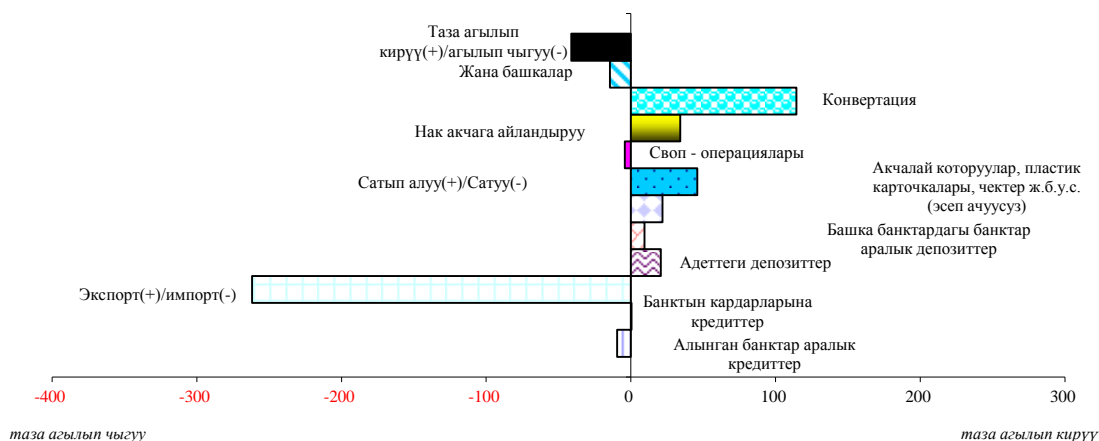

Валюта рыногу (2014-жылдын март айы)

1-график. Накталай эмес АКШ долларыны коммерциялык банктарына таза агылып кирүүсү (агылып чыгуусу) (млн. АКШ доллары)

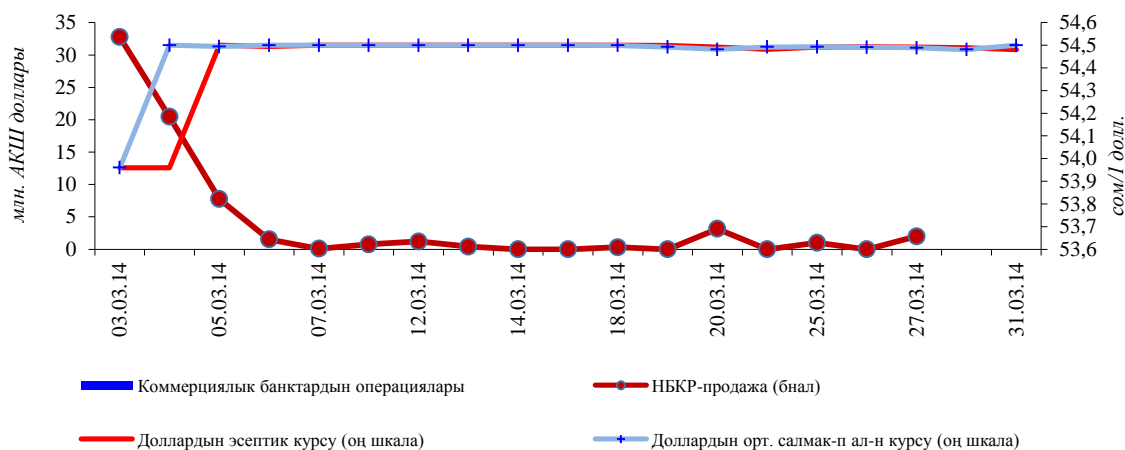

Март айында банктар аралык рынокто нак эмес валютаны сатып алуу–сатуу көлөмүнүн ай ичиндеги көрсөткүчүнүн көбөйүүсүнүн алкагында, жогорулоо тенденциясын улантуу менен америка валютасынын алмашуу курсунун - бир доллар үчүн 52,4359 сомдон 54,4813 сомго чейин өсүшү байкалган (2013-жылдын март айында курс өткөн айга салыштырмалуу 0,8 пайызга өскөн). Эсептик курстун жогорулашынын негизги баскычы кароого алынган мезгилдин биринчи жарымына туура келет. Рыноктун ири катышуучулары тарабынан валютага карата жогорку суроо-талапты колдоо негизинен, өлкөгө акча которуулар системасы боюнча келип түшкөн каражаттардын, акча каражаттарын нак түргө келтирүү, ошондой эле банктардын конвертациялык операцияларынын натыйжасында алынган доллардын эсебинен жүзөгө ашырылып келген (1-график).

Кароого алынып жаткан мезгил ичинде чет өлкө валюталарын сатып алуу – сатуу боюнча операциялардын жалпы көлөмү 45,1 млрд. сом өлчөмүндө түптөлүү менен 49,9 пайызга көбөйгөн. Нак операциялар сегментинде ишкердик жигердүүлүгүнүн алмашуу бюролорунда 3,6 эсе, сандык мааниде 14,8 млрд. сомго кыйла жогорулашы себеп болгон. Мындан тышкары, коммерциялык банктардын нак операцияларынын көлөмү 21,8 млрд. сомго чейин өскөн, бул өткөн айдын ушул эле көрсөткүчүнөн 20,9 пайызга жогору. Коммерциялык банктардын нак эмес валюталарынын көлөмү 6,9 пайызга көбөйүү менен 8,5 млрд. сомго чейин өскөн.

Банктар аралык валюта тооруктарынын чогуу алгандагы жүгүртүүсү, Улуттук банктын чет өлкө валюталарын сатууну көбөйтүшүнүн эсебинен 155,4 млн. АКШ долларына чейин, 35,4 пайызга жогорулаган. Кароого алынып жаткан мезгил ичинде Улуттук банк 71,4 млн. АКШ доллар суммасына чет өлкө валютасын нак эмес түрдө сатуу боюнча, ошондой эле экономикадагы нак акчалардын деңгээлин турукташтыруу максатында – нак түрдө 1,1 млн. АКШ долларына интервенцияларды жүргүзгөн (2013-жылдын тиешелүү мезгил ичинде интервенциялар жүргүзүлгөн эмес). (2-график).

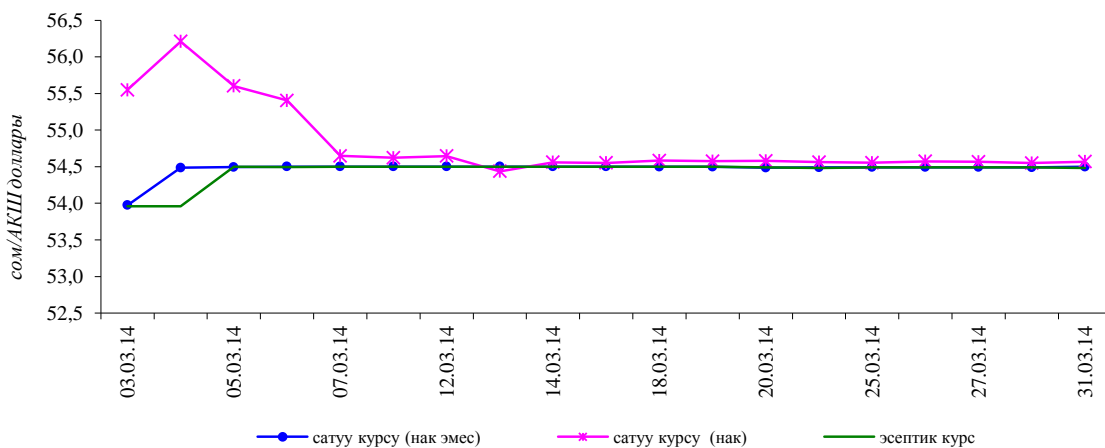
2-график. Банктар аралык валюта тооруктарынын жана АКШ доллар курсунун динамикасы

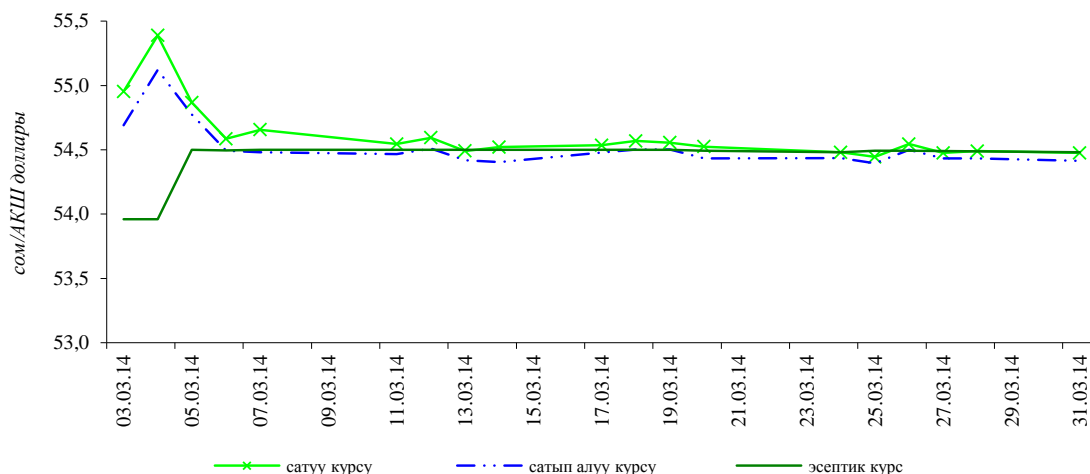
Кароого алынып жаткан мезгил ичинде Улуттук банк коммерциялык банктар менен своп-операцияларын ишке ашырган эмес.

Валюталарды негизги түрлөрү боюнча бөлүштүрүүдө орус рубли, казак теңгеси, АКШ доллары боюнча операциялар көлөмүнүн көбөйүүсү байкалган. Мында, жүргүзүлгөн операциялардын жалпы көлөмүндө валюталардын үлүштүк катышы төмөнкүчө бөлүштүрүлгөн: орус рублиндеги операциялардын салыштырма салмагы 8,2 пайыздык пунктка, 31,2 пайызга чейин көбөйгөн; казак теңгесинде – 1,2 пайыздык пунктка, 4,5 пайызга чейин көбөйгөн; АКШ долларында 8,3 пайыздык пунктка, 62,7 пайызга чейин төмөндөгөн. Евро валютасындагы операциялардын үлүшү ай ичинде 1,1 пайыздык пунктка төмөндөө менен 1,6 пайызды жана башка валюталар - 0,01 пайызды түзгөн.

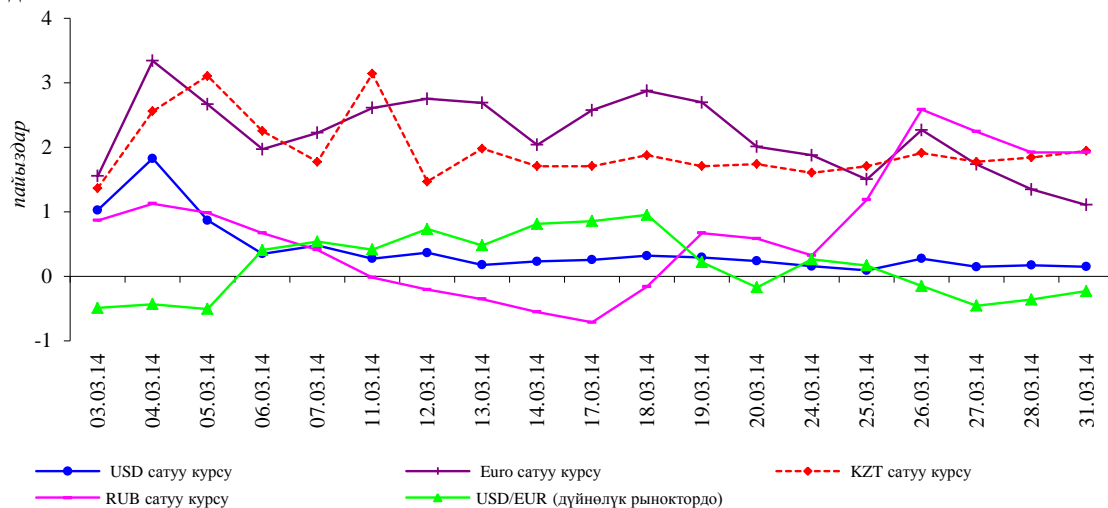
3-график. Коммерциялык банктарда нак жана нак эмес АКШ долларынын курсунун динамикасы

4-график. Алмашуу бюролорунда АКШ долларынын курсунун динамикасы

5-график. Алмашуу бюролорунда негизги валюталардын курстарынын жана дүйнөлүк рынокто АКШ долларынын курсунун өзгөрүү арымынын динамикасы

1-таблица. Операциялардын түрлөрү боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы	Жалпы операциялардын көлөмү	Комм. банктардын накталай эмес операциялары		Комм. банктардын накталай операциялары		Алмаштыруу бюролордун накталай операциялары			
		Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)	Операциялардын көлөмү	Үлүш (%)		
2013	03	23 135,9	4 960,9	21,4	14 642,8	63,3	3 532,2	15,3	
	04	28 218,6	4 969,0	17,6	19 157,7	67,9	4 092,0	14,5	
	05	26 955,3	5 200,4	19,3	18 183,9	67,5	3 570,9	13,3	
	06	28 266,2	4 678,1	16,6	19 944,9	70,6	3 643,2	12,9	
	07	37 930,0	5 752,4	15,2	27 754,2	73,2	4 423,4	11,7	
	08	38 826,0	6 616,9	17,0	28 199,8	72,6	4 009,3	10,3	
	09	39 130,5	6 104,3	15,6	29 125,7	74,4	3 900,5	10,0	
	10	42 897,0	7 102,4	16,6	31 612,2	73,7	4 182,4	9,8	
	11	33 607,6	4 884,3	14,5	24 675,1	73,4	4 048,2	12,1	
	12	36 538,7	4 492,4	12,3	27 766,9	76,0	4 279,3	11,7	
	2014	01	24 803,9	2 945,5	11,9	18 519,1	74,7	3 339,2	13,5
		02	30 071,0	7 961,2	26,5	17 994,7	59,8	4 115,0	13,7
03		45 081,1	8 512,6	18,9	21 763,0	48,3	14 805,5	32,8	

2-таблица. Валюталар боюнча чет өлкө валютасын сатып алуу жана сатуу көлөмү (сомдук эквивалентте)

млн. сом

Мезгил аралыгы		Жалпы операциялардын көлөмү		АКШ доллары		Евро		Орус рубли		Казак теңгеси		Жана башкалар		
		көлөм	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш	көлөм	үлүш
2013	03	23 135,9	14 183,3	61,3	840,9	3,6	5 893,0	25,5	2 210,0	9,6	8,7	0,0	0,0	
	04	28 218,6	17 043,6	60,4	954,3	3,4	7 487,5	26,5	2 722,6	9,6	10,6	0,0	0,0	
	05	26 955,3	15 437,5	57,3	889,9	3,3	7 674,7	28,5	2 942,7	10,9	10,3	0,0	0,0	
	06	28 266,2	16 175,0	57,2	961,9	3,4	8 522,8	30,2	2 597,1	9,2	9,5	0,0	0,0	
	07	37 930,0	22 098,6	58,3	1 035,7	2,7	11 164,6	29,4	3 615,8	9,5	15,5	0,0	0,0	
	08	38 826,0	22 692,5	58,5	1 210,1	3,1	10 660,6	27,5	4 253,1	11,0	9,7	0,0	0,0	
	09	39 130,5	23 373,9	59,7	1 091,5	2,8	11 996,7	30,7	2 655,5	6,8	13,0	0,0	0,0	
	10	42 897,0	25 505,5	59,5	1 594,2	3,7	12 772,4	29,8	3 016,8	7,0	8,2	0,0	0,0	
	11	33 607,6	20 652,9	61,5	1 017,2	3,0	9 355,4	27,8	2 575,5	7,7	6,7	0,0	0,0	
	12	36 538,7	22 098,3	60,5	860,5	2,4	11 222,1	30,7	2 348,7	6,4	9,0	0,0	0,0	
	2014	01	24 803,9	15 311,8	61,7	746,4	3,0	7 694,2	31,0	1 044,2	4,2	7,3	0,0	0,0
		02	30 071,0	21 360,4	71,0	811,7	2,7	6 903,4	23,0	986,6	3,3	8,8	0,0	0,0
03		45 081,1	28 272,0	62,7	704,4	1,6	14 064,5	31,2	2 034,4	4,5	5,9	0,0	0,0	

3-таблица. Четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы		Айдын акырына карата эсептик курс				Бир ай ичинде эсептик курстун четтөөсү				
		АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	
2013	03	47,9610	61,4884	1,5430	0,3180	0,8%	-1,2%	-0,7%	0,6%	
	04	48,1717	63,0543	1,5412	0,3185	0,4%	2,5%	-0,1%	0,2%	
	05	48,2300	62,5230	1,5268	0,3192	0,1%	-0,8%	-0,9%	0,2%	
	06	48,6409	63,4543	1,4867	0,3207	0,9%	1,5%	-2,6%	0,5%	
	07	48,8745	64,8613	1,4860	0,3192	0,5%	2,2%	0,0%	-0,5%	
	08	48,7243	64,5305	1,4655	0,3189	-0,3%	-0,5%	-1,4%	-0,1%	
	09	48,6197	65,6731	1,5032	0,3165	-0,2%	1,8%	2,6%	-0,7%	
	10	48,5027	66,7809	1,5128	0,3143	-0,2%	1,7%	0,6%	-0,7%	
	11	48,9590	66,6234	1,4750	0,3186	0,9%	-0,2%	-2,5%	1,4%	
	12	49,2470	67,7048	1,5047	0,3206	0,6%	1,6%	2,0%	0,6%	
	2014	01	50,4158	68,6613	1,4304	0,3241	2,4%	1,4%	-4,9%	1,1%
		02	52,4359	71,6379	1,4545	0,2849	4,0%	4,3%	1,7%	-12,1%
03		54,4813	74,6884	1,3723	0,2993	3,9%	4,3%	-5,7%	5,1%	

4-таблица. Алмашуу бюрөлорунда четөлкө валюталарынын сомго карата курсу боюнча маалыматтар

Мезгил аралыгы		Бир ай ичиндеги орточо марка				Валюталарды сатуу курсунун орточо чегелиннен четтөөсү				Бир ай ичинде валюталарды сатуу курсунун четтөөсү				
		АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	АКШ доллары	Евро	Орус рубли	Казак теңгеси	
2013	03	0,2%	0,5%	0,6%	0,7%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,6%	-1,5%	-1,1%	0,4%	
	04	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,5%	2,3%	-0,2%	0,0%	
	05	0,2%	0,5%	0,6%	0,7%	0,0%	0,2%	0,1%	0,1%	0,3%	-0,4%	-1,0%	0,4%	
	06	0,2%	0,4%	0,7%	0,7%	0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	0,5%	1,1%	-2,7%	0,1%	
	07	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,2%	0,2%	0,1%	0,8%	1,8%	0,8%	-0,3%	
	08	0,3%	0,5%	0,7%	0,7%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,4%	-0,1%	-2,9%	-0,4%	
	09	0,3%	0,4%	0,6%	0,8%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	-0,1%	1,7%	4,1%	-0,3%	
	10	0,2%	0,4%	0,6%	0,7%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	-0,3%	1,6%	0,8%	-0,5%	
	11	0,2%	0,4%	0,6%	0,6%	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,9%	0,0%	-2,2%	0,8%	
	12	0,3%	0,4%	0,6%	0,6%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,8%	1,0%	0,9%	0,1%	
	2014	01	0,3%	0,4%	0,7%	0,8%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	2,0%	1,7%	-3,8%	2,2%
		02	0,4%	0,6%	0,6%	2,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	8,0%	8,5%	4,2%	-9,5%
03		0,2%	0,6%	0,2%	0,7%	0,1%	0,4%	0,3%	0,3%	0,1%	1,1%	1,9%	1,9%	